

DŽAMIJE U STAROM ŠIPOVU

Džamija u Šipovu Starom se je nalazila preko puta Mustagića mahale, na gornjoj strani puta prema Bešnjevu. Stari ljudi su pričali da je prvi put sagrađena u osmanlijskom vaktu, na mjestu gdje je ranije bio mesdžid. Čuo sam da je u knjigama Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini zapisano da je to bilo 1707. godine.

Mogla je biti 8x9 m, sa kamenom podzidom i spratom od lučevih brvana. Krov je bio od smrčeve šindre na četiri vode. Prizemlje je imalo Ganjak tj. hodnik kao Pridsoblje sa klupama za obuću na desnoj i Gasulhanom na lijevoj strani. Kroz Ganjak se ulazilo u prostoriju za klanjanje, koja je imala prozore na zidu u pravcu ulaznih vrata tj. okrenutom prema Kjabu, na tom zidu je bio i Mimeter i u pravcu munare, dok je na spratu bio prostor za žene. Na zidovima džamije su bile lehve, lampe za osvjetljenje, police za vjerske knjige i veliki zidni sahat u drvenoj kutiji sa sindirima tj. lancima, na kojima su visili limeni kukuruzi za navijanje. Pod od lučevih trenica kao i u bešnjevačkoj džamiji je bio prekriven hasurama, vunanim ćilimima i pustekijama.

Kako je džamija izgrađena u sredini sela, iznad vrela Zvečaj, koje se nalazilo u dnu sela i kako iznad u blizini nije bilo žive vode, to je za potrebe džamije mahsuzije izgrađen vodovod dug 5 km, kojim je dovedena voda.

Voda je dovedena sa izvora zvanog Hazna, koji se nalazi na istočnoj strani planine Lisina, slijedeći prirodni pad preko cijele Lisine, kroz namjenski izrađene drvene cijevi, zvane tomrući. Radi duže trajnosti tomrući su rađeni od borovih stabala. Ovaj vodovod je bio u funkciji sve do 1941. godine, kada je porušen zajedno sa džamijom. Vodu iz ovog vodovoda su pored džematlija koristili i mještani gornjeg dijela sela Šipovo.

Ostaci ovog vodovoda i trasa kojom je išao, su se održali sve do 1992. godine.

Dužnost imama u džamiji u Bešnjevu je do 1941. godine vršio Imamović (.....)
..... Iz Jajca. Prije njega ovu dužnost su obavljali:

- Hatibović (.....) Hamid, 1857 – 1938 i
- Mehdić (.....) Salih, 1885 – 1910.

Dana 27. avgusta 1941. godine, ustanci Sime Šolaje su po ulasku u Šipovo, nakon pljačke, zajedno sa svim kućama i ostalim što je moglo goriti zapalili i ovu džamiju i Mejtef sa hođinskom kućom. Na musali pored njenih zidova, koji su se održali sve do početka 70-ih

godina XX vijeka su klanjani Bajrami, đumaj-namazi i učeni mevludi. Šta je bilo sa kamenjem iz zidova ove džamije, ja ne znam, ali ih danas nema.

Na mjestu gdje je nekada bila ova božja kuća su tri kabura:

- Hatibović Hamida,
  - Mehdić Saliha i
  - Evli Dede.
- a) Hatibović (.....) Hamid, 1857 – 1938 je iz porodice Hatibovića Duljci, koji su sa dolaskom Austro-Ugarske u Bosnu i Hercegovinu doselili iz Babića, gdje su živjeli i imali veliko imanje. Mogao bi biti brat ili amidžić Ahmed-efendije. Njegovi potomci su ogradili kabur betonom i gvozdеноm ogradom.
- b) Mehdić (.....) Salih, 1885 – 1910 je rodом iz Dnoluke. Umro je mlad i nije imao svoje porodice. **Pored starog Evli Dede ..... koji je prvi ukopan u harem džamije, kao omiljen imam koji džemat Šipova nije razlikovao od rodne Dnoluke također je ukopan u haremu džamije. Njegovi rođaci iz Dnoluke su ogradili kabur betonom i gvozdеноm ogradom.**
- c) Evli Dede nepoznatog imena je u pričama i pripovijedanju Bošnjaka Šipova Starog ostao zapamćen po svojim evlijali sposobnostima i činjenici da je zahvaljujući njima, pobožnosti, učenosti, dobročinstvu i skromnosti kao vrlinama pomagao Bošnjacima Šipova i svima ostalima koji su mu se za pomoć obraćali. A sve zato jer je:
- klanjao istiharu i otvarao zvijezdu i predviđao događaje i sudbine,
  - učio lijepi Kur'an i skidao sihire i nabaće i olakšavao druge duševne i tjelesne tegobe
  - učio Kišne dove i spašavao ljetinu od dugotrajnih suša
  - pomagao svima koji su bili u nevolji i koji su mu se za savjet obraćali.

Po njegovoj želji ukopan je kao pravi rahmetlija u haremu džamije. Također prema njegovoj želji, kabur mu je obilježen samo sa dva nišana osrednje veličine, bez ikakvih napisa.

Zbog svega što je za šipovački kraj dobroga učinio hođa Hatibović Hamid, Ribić (Sulje) Vejsil 1888 – 1957 i drugi su nakon izgradnje crkve u Šipovu 1926. godine, vodili aktivnosti na izgradnji turbeta ovome dobrom čovjeku. Velika svjetska kriza 1929 – 1933, ubistvo kralja Aleksandra Karađorđevića u Marseju 1934. godine, preseljenje hođe Hamida 1938. godine i pojava fašizma u Evropi i početak Drugog svjetskog rata 1939. godine su zaustavili aktivnosti i pripreme na gradnji ovoga objekta.

Kako je džamija porušena 1941. godine i prostor gdje je bila, postao ledina i pašnjak, često krave, ovce, psi pa i neobazrivi insani često gaze kabur ovoga merhuma. Zbog ovoga pojedinim džematlijama Šipova izlazio je na san i molio da mu se kabur zaštiti. Među njima su bili:

- **dođa Pipić (Muje) Omer, 1915 – 1994**
- **Ribić (.....) Ago, 19... - 19...**
- Durić (Huse) Zejfa, udata Mešić, 1916 – 1985
- **Ribić (.....) Zarfa, 19... - 19... djevojačko ..... Hanuma rahm. Edhema Ribića iz Šipova Starog, koja je kupala i opremala umrle žene i žensku djecu.**

Mejtef i hodžinska kuća u Šipovu Starom se nalazio niže džamije, također s gornje strane puta Šipovo – Bešnjevo, **kod Hatipović (.....) Husnije, 19... - 19.... kuće, više Ribić (Fehre) Abdulaha, 1944 – 19....** Imao je izgled osrednje veličine cca. 8x9 m, sa kamenim prizemljem i spratom. Krov je bio od smrčeve šindre na četiri vode. Kameno prizemlje je imalo Ganjak tj. hodnik kao Pridsoblje sa klupom za obuću i sobu za pouku, sa prozorima na zidovima okrenutim prema putu, dok je na spratu stanovao hodža sa porodicom. Na zidovima Mejtefa su bile levhe, lampe za osvjetljenje, police za vjerske knjige i veliki zidni sahat u drvenoj kutiji sa sindirima tj. lancima na kojima su visili limeni klipovi za navijanje u obliku kukuruza. Pod od lučevih trenica je bio prekriven hasurama, vunanim ćilimima i pustekijama. U uglu desno od ulaza je bila furuna za loženje sa drvenim sandukom za drva, a lijevo feleke. Do furune je bila sečija, na koju su se penjali polaznici pouke kada su učili na glas naučenu zadaću, a također i polagali mejtefsku pouku, kako bi ih ostali polaznici i njihovi roditelji, koji su također prisustvovali polaganju mogli bolje vidjeti i čuti.

Do zida u pravcu Čabe je bio minder za hodžu sa klupama za naslanjanje Kur'ana, Ilmihala, Sufare i drugih vjerskih knjiga. Oko zidova su bile ručno pletene korpice od pruća za tespihe. Tespihi su bili od ručno rađenih drvenih bobaka.

Nakon povratka iz muhadžirluka 1947. godine, šipovačke džematlije, predvođene **hođama Pipić (Ređe) Huseinom 1900 – 1948, Pipić (Muje) Omerom 1915 – 1994, priučenim hođom Ribić (Mahmuta) Agom 19... - 19... i drugima** su se godinama obraćali tadašnjim komunističkim vlastima i tražili dozvole za obnovu navedenih objekata, zbog čega su imali neprijatnosti i probleme. Ovakvom odnosu su, na opću žalost nas muslimana doprinosili i pojedini muslimani, koji su svojim protivljenjem čuvali svoje funkcije. Tako je o odluci da se odobri obnova ove džamije negdje iza 1960. godine presudio Mitar Lončar iz Volara dugogodišnji poslovođa Gisare »Volari« i društveno politički aktivista, koji je prema pričanju njegovih komšija i radnika bio dobar čovjek i pravedan političar. Prema kazivanju Ganibegović (Husnije) Nezira, rođenog 1928. godine na Vražiću, koji je sa Mitrom i Pipić (Jahije) Hanefijom, 1932 – 2007 bio član komisije, Hanefija, čiji je did bio alim i hadžija je 1959. godine bio protiv odobrenja, tako da je njegov glas bio presudan. Obnova džamije i hožinske kuće je izvršena na novoj lokaciji neposredno uz put Šipovo – Jajce, udaljenoj cca. 500 m od stare. Njivu tj. lokaciju za džamiju na ovom mjestu je dao **Ribić (Mahmuta) Ago** iz Šipova. Zgrada džamije je podignuta dobrovoljnim radom šipovačkih majstora i majstora iz drugih sela. Munaru od kamena je ozidao Đabija (Omera) Mustafa iz Šipova, rođen 1906. godine. Obnova je završena i džamija je otvorena 15.10.1967. godine. Za prvog imama džamije u obnovi je dana 03.11.1966. godine imenovan je Poturović (Avde) Muharem iz Vinca, koji je na ovoj

dužnosti ostao do 19.03.1979. godine. Od tada do 1993. godine kada je minirana i srušena u ovoj džamiji su džemat predvodili slijedeći imami:

- Balta (Avde) Džemal iz Visokog, od 19.03.1979 do 15.01.1980. godine
- Kršić (.....) Adem iz Fojnice, od 15.01. 1980 do polovine 1992. godine

Ova džamija je minirana i srušena zajedno sa džamijama u Bešnjevu i Plivi 28. avgusta 1993. godine. Obnovljena je u vremenu 2002 – 2005 i otvorena za klanjanje 17.07.2005. godine. Obnovu džamije i hođinske kuće, kao i svih ostalih pripadajućih pomoćnih objekata sa betonskom ogradom dao je izgraditi vakif Hamidović Asim, sin Hajrije rođ. Ćuk i Neđiba sin Hamida Hamidovića. Zemljište za izgradnju džamije koja je bila napravljena 1967. godine podario je Ago Ribić, džematlijama Šipova. Svemogućí Allah dž.š. je odredio da u Odboru za obnovu džamije bude i Pipić Nazmija, sin Hanefije Pipića, koji je kao član Opštinske komisije za vjerska pitanja bio protiv obnove džamije u rodnom Šipovu, srušene 27. avgusta 1941. godine.

Meni drago Šipovo Staro je, koliko ja pamtim dalo slijedeće hođe:

- Pipić (Muje) Omera, 1915 – 1994, koji je službovao u Bavljinama na opštini Mrkonjić Grad
- Ribić (.....) Latifa, 19... - 19... koji je bio imam džamije na .....
- Ribić (Mahmuta) Agu 19... - 19... bio je veoma učevan, predvodio je đenaze i druge đemate u vrijeme kada u Šipovu nije bilo hođa.

Navedeni tekst je preuzet iz knjige autora dr. Dževada Šabića, porijeklom iz Šipova, koja na žalost nikada nije ugledala svjetlo dana.